

NORGES HØYESTERETT

Den 9. november 2022 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Normann og Thyness i

HR-2022-2152-U, (sak nr. 22-136930SIV-HRET), sivil sak, anke over sakskostnadsavgjørelse:

Norsk Rikskringkasting AS

(advokat Johan Frederik Langeland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over sakskostnadsavgjørelse i ankesak om forbud mot offentlig gjengivelse av en dom.
- (2) Dommen saken gjelder ble avsagt av Midtre Hålogaland tingrett 15. august 2022. Dommen avgjorde krav fra seks private parter i samme familie mot en kommune om erstatning og oppreisning for uforsvarlig skoletilbud og akutt plassering etter barnevernloven.
- (3) Ved domsavsigelsen besluttet tingretten å forby offentlig gjengivelse av hele dommen i medhold av domstolloven § 130 første ledd. Norsk Rikskringkasting AS (NRK) og de private partene innga hver sin omgjøringsbegjæring og subsidiære anke over beslutningen.
- (4) Midtre Hålogaland tingrett traff 22. august 2022 to separate beslutninger om ikke å omgjøre sin avgjørelse, og sendte deretter ankesakene til lagmannsretten.
- (5) Hålogaland lagmannsrett avsa 9. september 2022 kjennelse i begge ankesakene med slik slutning:
 - «1. Midtre Hålogaland tingretts dom av 15. august 2022 kan gjengis offentlig i anonymisert form.
 2. Partene bærer sine egne sakskostnader.»
- (6) NRK innga 13. september 2022 en omgjøringsbegjæring til lagmannsretten knyttet til sakskostnadsavgjørelsen.
- (7) Hålogaland lagmannsrett avviste omgjøringsbegjæringen ved beslutning 22. september 2022. Lagmannsretten kom til at kjennelsen ikke var saksstyrende og at den dermed ikke kunne omgjøres, jf. tvisteloven § 19-10.

- (8) *Norsk Rikskringkasting AS* har anket lagmannsrettens kjennelse 9. september 2022 til Høyesterett. Anken gjelder lovanvendelsen knyttet til sakskostnadsavgjørelsen.
- (9) Det er anført at NRK skulle ha blitt tilkjent sakskostnader fra det offentlige etter analogi med forvaltningsloven § 36, jf. blant annet Rt-2002-151. Det fremholdes videre at når en tredjepart angriper offentlighetsbegrensninger i rettsavgjørelser, vil saken alltid være motpartsløs, og at det har betydning for sakskostnadsspørsmålet.
- (10) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (11) Anken gjelder lagmannsrettens sakskostnadsavgjørelse. Ankeutvalget kan bare prøve lagmannsrettens lovanvendelse og saksbehandling, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd andre punktum. Ankeutvalget kan treffe ny realitetsavgjørelse når det er grunnlag for det, jf. tvisteloven § 20-9 tredje ledd tredje punktum.
- (12) Det er på det rene at forvaltningsloven § 36 første ledd ikke kommer direkte til anvendelse ettersom forvaltningsloven ikke gjelder for «domstolenes virksomhet», jf. lovens § 4 første ledd bokstav a. NRK anfører imidlertid at bestemmelsen kommer analogisk til anvendelse.
- (13) I Rt-2002-151 ble forvaltningsloven § 36 anvendt analogisk i en straffesak hvor det var blitt nedlagt forbud mot offentlig gjengivelse av straffedommen etter domstolloven § 130 første ledd. Det var VG som hadde angrepet offentlighetsbegrensningen. Kjæremålsutvalget uttalte følgende om hvorvidt VG skulle tilkjennes sakskostnader i saken:
- «Kjæremålet fører etter dette fram. Kjæreparten ville etter tvistemålslova § 180 jf. § 172 første ledd hatt krav på sakskostnader for Høgsteretts kjæremålsutval. Staten v/Justisdepartementet er ikkje ført opp som part i kjæremålssaka. Det er likevel i fleire avgjerder lagt til grunn at ved omgjerding av ei avgjerd av forvaltningskarakter, kan staten påleggjast ansvar for sakskostnader på grunnlag av alminnelege rettsprinsipp etter analogi frå forvaltningslova § 36 første ledd, jf. Høgsteretts kjæremålsutvals orskurd 9. januar 2002 i sak 2001/1429 (HR-2001-1429) med vidare tilvisingar. Sakskostnadene blir sette til 20 000 kroner.»
- (14) Det ledende synspunkt i avgjørelsen er at ved avgjørelser av forvaltningskarakter, kan staten pålegges ansvar for sakskostnader etter analogi med forvaltningsloven § 36 første ledd. Forutsetningsvis er det lagt til grunn at spørsmål om forbud mot gjengivelse av domstolsavgjørelser er av en slik karakter. Ankeutvalget slutter seg til dette og viser til at den dømmende retts avgjørelse om å fravike hovedregelen i domstolloven § 124 første ledd om offentlige rettsavgjørelser treffes av eget tiltak og ubundet av partenes prosesshandlinger. Utvalget legger til at det ikke er grunn til å sonde mellom straffesaker og sivile saker i denne sammenheng.
- (15) Etter forvaltningsloven § 36 første ledd kan en part «tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det». Ankeutvalget finner disse vilkårene oppfylt for NRKs vedkommende i denne saken.
- (16) NRK har krevet dekning av sakskostnader for lagmannsretten på 15 000 kroner for seks timers arbeid til en timepris på 2 500 kroner. I tillegg kommer rettsgebyret på 7 388 kroner.

Det er fremsatt tilsvarende krav for Høyesterett. Kostnadene anses å ha vært nødvendige for å få endret vedtaket, og kravet tas til følge.

- (17) Etter ankeutvalgets syn er det naturlig å holde domstolen som har truffet avgjørelsen som endres ansvarlig for sakskostnadene, i tråd med ansvars plasseringen i forvaltningsloven § 36 tredje ledd andre punktum, jf. blant annet HR-2018-1777-U avsnitt 19. Utvalget er derfor kommet til at tingretten pålegges ansvaret for NRKs sakskostnader for lagmannsretten, mens lagmannsretten pålegges ansvaret for sakskostnadene for Høyesterett.
- (18) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

I sakskostnader for lagmannsretten betaler staten ved Midtre Hålogaland tingrett til Norsk Rikskringkasting AS 22 338 – tjuetotusentrehundreogtrettiåtte – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

I sakskostnader for Høyesterett betaler staten ved Hålogaland lagmannsrett til Norsk Rikskringkasting AS 22 338 – tjuetotusentrehundreogtrettiåtte – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

Kristin Normann
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Erik Thyness
(sign.)